

Tomáš Grosmann

Nikdy (som) nebola sama
Natália Hejková

SPORTOVÉ
LEGENDY

NATALIU SOM PRVÝ KRÁT STRETOL POČAS ZAJAZDU NA LOH V MOSKVE (1980). BOL TO NESKUTOČNÝ TRIP, POČAS KTORÉHO SME ZAŽILI DISKOTEKY NA PERZSKÝCH KOBERCOCH, NAVŠTEVY VÝSTAV IMPRESIONISTOV, VIZITY KNIHKUPECTIEV A PREDAJNÍ GRAHOPLATNÍ. ŠPORT SME Vtedy AŽ TAK NERIEŠILI, ALE OLYMPIJSKÚ MIŤU SME SI ZABEHLI. TAM ZAČALO NAŠE KAMARÁTSSTVO.

ODVtedy SME V NEUSTÁLOM KONTAKTE A SLEDUJEME SVOJE ODBORNE AJ KULTÚRNE CESTY. DOKONCA SME BOLI BLIŽKO TÍHOVEJ SPOLUPRÁCI PRED LOH V SYDNEY, ALE NAPOKON NATA NA OLYMPIÁDU NEŠLA A JA SOM SA VRAŤIL NASPÄŤ K FUTBALU.

NESTRETAVAME SA SICE ČASTO, ALE AK NA'M TO SITUÁCIE DOVOĽUJÚ, TAK INTENZÍVNE - ČI UŽ TO BOLA NA KONCERTOCH LEONARDA COCHERA, BOBA DYLANA ALEBO BOBBYHO MC FERRINA, V CUKRARNI NEĎALEKO ČERVENÉHO NÁMESTIA POČAS JEJ SLÁVNEJ MOSKOVSKÉJ ERY, PRÍPADNE V PRAHE ČI BRATISLAVE. SEM TAM PREBEHNE AJ KONZULTÁCIA NA ZDRAVOTNÉ TÉMY.

NATALIA JE NAOZAJSTNÝ KAMARÁT, ORDINUJEM JU A MAM SKUTOČNE RAĎ

OBDIVUHODNÁ A NENAPODOBITEĽNÁ

Nie je možné presne zrátať koľko hráčov trénovala. Stovky ich boli určite. Medzi nimi desiatky najvyššieho svetového rangu, z ktorých sa viaceré môžu pýšiť olympijskými víťazstvami, titulmi majstrovie sveta a kontinentálnymi prvenstvami. Nielen v Európe, ale aj za oceánom či v ďalekej Austrálii.

V basketbale, ktorý je celosvetovo značne populárny šport, sa Natália Hejková dotkla najvyšších možných výšin na zemeguli. Ako hráčka ešte ani nie, keďže má len jeden československý titul a jedno prvenstvo zo vtedajšej druhej najvýznamnejšej súťaže v Európe, ale ako trénerka určite.

Jej zverenky v troch krajinách sa stali víťazkami Európskej ligy, čo je jej najvýznamnejšia konkrétna ozdoba. Nikam vyššie sa v Európe s klubovými tímami nedá vyšplhať. Súčasne to znamená svetovú slávu, keďže basketbal na našom kontinente má medzi

Jedno z mnohých priamych stretnutí Tomáša Grosmana a Natálie Hejkovej.

mužmi aj ženami najvyššiu možnú svetovú úroveň. Na ňu sa pod jej rukami dostali aj „obyčajné“ slovenské dievčatá, ktoré vychovala po skončení vlastnej hráčskej kariéry v Ružomberku, vcelku malom meste pod Tatrami. Priniesla mu a takisto aj dievčatám značnú slávu doma, ale i v cudzine.

Mnoho zápasov i turnajov na Slovensku a nemálo aj v zahraničí sme už v tom čase prežili priam spoločne. Ona ako náročná i temperamentná trénerka, ja ako jeden z viacerých predstaviteľov médií, ktoré jej prácu mapovali, sledovali, sprostredkovali a svojím spôsobom aj hodnotili.

Toľko rokov, čo ona basketbal hrala a v ďalších, keď viedla ozaj úspešné nasledovníčky, sme boli a naďalej sme v kontakte. Niekedy v užšom, inokedy menej intenzívnom, ale doslova stále. Doma na Slovensku, ale aj v zahraničí. Spolupráca s ňou je inšpiratívna a hodnotná ľudská realita.

Pod košmi ju obdivovali všade, pričom jej sláva a úspechy na Slovensku určite prerástli priestor telocvični, hál a ihrísk. Stala sa osobnosťou, ktorú spoznali ľudia aj mimo nich. Ocenili ju, a zaslúžene, predstavitelia štátnych i spoločenských inštitúcií, o športových organizáciách ani nehovoriac.

Na vrchole vo svojej profesii je desiatky rokov. Ako je to možné? Ako to robí? Aké má tajomstvá? Otázky tohto typu si kladli jej prívrženci, ale i neprajníci, keďže i tých stretla na ceste svojím životom. „Natália je ako človek férová osoba, múdra a s veľkým všeobecným rozhlľadom. Ako trénerku ju nie je možné napodobňovať. Keď som si od nej pýtala rady, bola, samozrejme, ochotná. Zdôraznila mi však, aby som od svojho okolia veľkú vďaku neočakávala,“ usilovala sa pomôcť v odpovediach na tieto otázky jej najslávnejšia zverenka Iveta Bieliková, ktorá sa takisto stala trénerkou.

Natália Hejková ostala nohami na zemi, ani v myšlienkach nelietala stále v oblakoch. Akurát žiadnej výzvy vo svojej práci sa nebála, ani nebojí. Nároky na seba i svoje okolie mala a naďalej má vždy vysoké. Usiluje sa nestrácať zbytočne čas. S ničím a nikým, kto ju neposunie vpred. Mohla by aj bilancovať, ale ešte nechce, má vraj pred sebou nové výzvy.

To najpodstatnejšie, ale nie všetko do detailov, čo už má za sebou, sa usilujem ukázať v tejto knihe, lebo si to Natália určite zaslúži. Za svoje úspechy a vskutku neobyčajnú kariéru, ktorá trvá desiatky rokov. A takisto jej patrí táto kniha ako pocta nevšednej osobnosti Slovenska.

Tomáš Grosman

autor tejto knihy, ktorý bol akreditovaný novinár už na MS žien v Československu 1967 a basketbalu sa odvtedy stále venuje

Máj 2024

LEBO BOLA „IBA“ ŽENA

Natália Hejková. Známa a úspešná basketbalová trénerka. Synonymá, voči ktorým nemožno takmer nič namietat', len azda pridať ďalšie. Zvádzajú však k zjednodušeniu, akoby rodáčka zo Žiliny kráčala ustavične iba po vydláždenej ceste. A vždy len k úspechom. Cez stále otvorené dvere a do žičlivej náruče ľudí okolo nej, či pred ňou. Bolo to však neraz aj inak, hoci je vždy príjemnejšie spomínať iba na pekné veci a udalosti. Život však plynie i po hrboloch, obísť ich je sotva možné.

„Som roztrpčená a sklamaná. Nechcem sa rýpať v detailoch. Preto radšej, no comment', viac odo mňa nechcete,“ hovorila v januári 1993, keď Slovensko začalo písať svoju štátnu samostatnosť. A takisto vtedy vykročila na vlastnú cestu v novej

K slovenskej ženskej reprezentácii sa Natália Hejková dostala v roku 1996 ako asistentka Tibora Vasil'ka. Tento dôkaz je z májovej Veľkej ceny Slovenska 1996 v Myjave, kde družstvo Slovenska obsadilo 1. miesto po víťazstvách nad Talianskom 93:38, Kanadou 68:67, Japonskom 96:88, Bulharskom 82:50 a Maďarskom 86:53. V hornom rade zľava sú manažér Jozef Smolek, Ľubica Jonisová, Renáta Janusová-Horváthová, Renáta Hiráková, Alena Kováčová, Zuzana Vasil'ková, Anna Kotočová, Vladimíra Danišková, Zuzana Škvareková, Martina Godályová, Natália Hejková a Tibor Vasil'ko, v dolnom rade Andrea Kuklová, Gabriela Krkošková, Zuzana Polónyiová, Marcela Kalistová, Iveta Bieliková, Dagmar Hut'ková a masér Ján Andreides.

V začiatkoch svojej úspešnej trénerskej kariéry.

*Počas svojej dlhej kariéry sa mohla tešiť z rôznych trofejí.
Takúto majstrovskú mala v ruke v roku 1994.*

spoločenskej situácii Slovenská basketbalová asociácia (SBA), ktorej oficiálny zrod sa viaže už k 17. februáru 1990. Do obdobia krátko po nežnej revolúcii 1989, keď oba dominantné národy v Česko-Slovensku sa usilovali čoraz viac osamostatniť, hoci nie vo všetkom bol na to dôvod.

Rozdelil sa však oficiálne aj československý basketbal, začali sa tvoriť reprezentácie dvoch nových štátov. Aj SBA vyberala pre ne trénerov. O takýto post pri ženskom výbere sa uchádzala i Natália Hejková. Nebola to premrštená ambícia. V jej prospech hovorilo viacero aktuálnych faktov. Družstvo SCP Ružomberok doviedla k titulu majstra Československa 1991 aj 1992 a smerovala k nemu aj na prahu roka 1993, keď už bolo jasné, že nástupníckym štátom podľa Medzinárodnej basketbalovej federácie (FIBA) bude v ženskom basketbale Slovensko.

Stalo sa tak najmä na základe úrovne schopností vtedajších aktérok tejto hry spod Tatier. Na olympijských hrách v Barcelone 1992 bolo v 12-člennom čl. výbere hráčok až deväť Sloveniek: Eva Antalecová-Mačeková, Eva Guzikiewiczová-Berková, Iveta Bieliková, Erika Burianová-Dobrovičová, Renáta Hiráková, Adriana Chamajová, Andrea Kuklová-Chupíková, Anna Kotočová-Janoštinová a Milena Rázgová-Paulišincová. To bol pri rokovaní s českými funkcionármi dôležitý argument, takisto aj to, že najlepší klubový kolektív v tom čase sídlil na Slovensku – v Ružomberku. Pomohlo to funkcionárom na čele so šéfom slovenskému basketbalu Jánom Hluchým, ktorého prísediacimi v náročnom rokovaní boli Jozef Hodál a Alexander Riecky, aby v Prahe presadili svoje želanie. Rozhodnúť sa totiž muselo doma v Česko-Slovensku, tak to určila FIBA.

Slovenská ženská reprezentácia súrne potrebovala trénera, aby sa družstvo novej krajiny na spoločenskej i športovej mape sveta mohlo predstaviť už v júni 1993 na majstrovstvách Európy (ME) v talianskej Perugii. Výber SBA padol na Košičana Mariána Matyáša, na čo Natália Hejková reagovala svojím sklamaním a „bez komentára“ po anglicky. „Už je to dávno za nami. Nikomu nič nezazlievam, ale stále som presvedčená, že sa tak rozhodlo aj preto, že som, len' žena,“ vyjadrila sa k tejto udalosti už v čase zrodu tejto knihy. Pokúsila sa vystihnúť realitu života z posledných dekád 20. storočia, keď nebola ani móda, ani zvyk, aby trénermi, a týkalo sa to väčšiny športov, boli ženy. Ak sa kde-tu predsa len objavili, šlo o výnimky.

Ju voľba nepríjemne prekvapila aj preto, že už na celosvetovom olympijskom kvalifikačnom turnaji v španielskom Vigu na prelome mája a júna 1992 bola oficiálna pozorovateľka podujatia z Česko-Slovenska a povrávalo sa, že po OH v Barcelone (tam sa však nijako nedostala) sa stane nástupníčkou trénera Miroslava Vondříčku pri československej reprezentácii. Takže slovenský výber sa u nej a medzi ľuďmi v jej okolí ukazoval priam ako samozrejmosť. K ničomu takému však nedošlo...

Či by bola Natália Hejková obstála dôstojne na poste historicky prvého trénera, presnejšie trénerky, slovenskej ženskej reprezentácie, sa už nikdy nikto nedozvie.

SBA mala v ruke nemalý tromf zhruba pol roka po svojom výbere Mariána Matyáša, ktorého asistentom bol Boris Žbirka. Slovensko získalo totiž na ME v Perugii jagavú a nečakanú bronzovú medailu. Zaslúžili sa o ňu Iveta Hariňová, Soňa Hudecová, Anna Kotočová-Janoštinová, Irena Rajniaková, Andrea Kuklová-Chupíková, Eva Vaňová, Renáta Hiráková, Marcela Kalistová, Erika Burianová-Dobrovičová, Andrea Slosiarová, Zuzana Vasil'ková a Milena Rážgová. Iba posledná z nich mohla mať v zátorke za menom klubovú príslušnosť SCP Ružomberok. Nijaká iná hráčka nepochádzala z tímu Ružomberka, ktorý sa už vtedy mohol pýšiť aj prvým slovenským titulom. Navyše aj Rážgová už bola v tom čase na odchode z liptovského kolektívu do Bratislavy.

Takto nakrátko ostrihaná bola ozaj zriedka.

Vzťahy medzi SBA a basketbalovým Ružomberkom sa očividne naštrbili už na začiatku existencie samostatného štátu, čo sa neraz prejavilo aj v ďalších rokoch. Dokonca aj vypuklejšie na prelome storočí. Niekoľko hráčov, z nich treba spomenúť vtedajšiu najvýraznejšiu osobnosť Ivetu Bielikovú, sa hneď v roku 1993 z reprezentácie ospravedlnilo. A Natália Hejková pri nej dostala možnosť až v roku 1996, keď pod jej rukami basketbalový Ružomberok rozkvital čoraz viac. Pravda, ani vtedy sa ešte nestala hlavnou trénerkou slovenskej reprezentácie, len asistentkou Banskobystričana Tibora Vasil'ka, od ktorého prevzala žezlo až po strieborných ME 1997.

NEHCCEL VERIŤ, ŽE OZAJ JA

„Za socializmu sme museli predkladať na schválenie tréningové plány. V začiatkoch mojej kariéry na tomto poste sa známy ústredný tréner československého basketbalu pousmial, keď uvidel na našom dokumente, že Natália Hejková je trénerka Ružomberka. Nepomýlili ste sa? - pýtal sa ironicky a povýšenecky. Uveril až vtedy, keď mu Jozef Smolek potvrdil, že ozaj ja som v Ružomberku trénerka ligových basketbalistiek,“ spomína na svoje začiatky legendárna trénerka.

PREZIDENTI SLOVENSKEJ BASKETBALOVEJ ASOCIÁCIE (SBA)

Ján HLUCHÝ	17. 2. 1990	–	13. 7. 1994
Bohdan ILJAŠKO	27. 5. 1995	–	20. 1. 1997
Jaroslav NEMČÍK	16. 6. 1997	–	18. 4. 2000
Igor ANTAL	18. 6. 2000	–	16. 9. 2003
Pavol BARŇÁK	26. 10. 2003	–	16. 6. 2006
Rudolf PETROVSKÝ	16. 6. 2006	–	28. 5. 2011
Jaroslav JANÁČ	28. 5. 2011	–	15. 6. 2013
Pavel BAGIN	13. 12. 2014	–	8. 6. 2019
Miloš DRGOŇ	20. 7. 2019	–	25. 6. 2023
Michal ONDRUŠ	25. 6. 2023	–	...

POZNÁMKY: SBA mala ustanovujúcu konferenciu 17. 2. 1990; Ján Hluchý skončil vo funkcii úmrtím (13. 7. 1994); Bohdan Iljaško sa sám vzdal funkcie (neskôr, 18. 5. 2010 zomrel); Jaroslava Nemčíka zvolili za prezidenta 16. 6. 1997, ale po spochybnení vtedajšej konferencie bola nová 28. 9. 1997, ktorá jeho voľbu potvrdila; Igor Antal po prvej voľbe dokončil trvajúce volebné obdobie, potom ho zvolili znova 16. 6. 2001 a vzdal sa funkcie 16. 9. 2003; Rudolf Petrovský bol od januára 2011 už iba formálny prezident; od 15. 6. 2013 SBA pracovala bez prezidenta, ktorého právomoci vykonával generálny sekretár Ľubomír Ryšavý, ten viedol SBA na základe splnomocnenia aj od 8. 6. 2019 do zvolenia Miloša Drgoňa. Menoslov šéfov slovenského basketbalu je „svedectvom“, s ktorými z nich našla Natália Hejková spoločnú reč.

VEĽMI DISCIPLINOVANÁ A POSLUŠNÁ

Svoj život spojila s basketbalom. Nebola to však jej detská túžba. Ani nemohla byť. Keď vyrastala, u nás profesionálny šport neexistoval a myšlienka na trénerstvo nemala prečo skrsnúť v jej hlave. V detstve doma v Žiline športovala, pohyb ju lákal v hocijakej forme. „Rada som napríklad behala na lyžiach okolo domu, keďže vtedy sneh v zime nechýbal,“ smiala sa nad výraznou spomienkou. Celkom vážne sa však venovala napríklad baletu, dostala sa i do bazéna, kde boli jej disciplínami kraul a znak, ale aj skoky do vody. Skupinku adeptov týchto vodných športov však opustil tréner, odišiel pracovať do Bratislavy, a tak sa malá Natália dostala z vody ku všetkým loptovým hrám.

Takto oslavovala Nátočka svoje druhé narodeniny.

„V škole sme sa tiež venovali celkom prirodzene atletike, ale z nej som si neoblúbila žiadnu disciplínu. Lopta v hádzanárskom i volejbalovom kolektíve bola prítťažlivejšia, no nakoniec vyhrala basketbalová. Rozhodla som sa najmä vďaka kamarátke Marte Šlesárovej, neskoršej manželke trénera Borisa Žbirku, ktorá ma ako dvanásť či trinásťročnú zlákala pod koše. Odvtedy sa venujem basketbalu,“

vrátila sa k úplným začiatkom.

V škole nemala s učením žiadne ťažkosti, čomu sa ani nemôže čudovať nik, kto spoznal jej bystrú myseľ.

Bolo jasné, že po maturite bude študovať na vysokej škole. „Nemala som problémy s fyzikou, ani s matematikou. Doma si mysleli, že si zvolím pre štúdium niečo s nimi spojené, napríklad na prírodných vedách. V Prahe ma však bez ťažkostí prijali na právnickú fakultu. Asi aj preto, že potrebovali naplniť kvótu zo Slovenska,“ žartovala typickým spôsobom na vlastný účet.

Práve do hlavného mesta Československa, a nie napríklad do Bratislavy, sa v roku 1972 zo Žiliny nevybrala náhodou. V Prahe mala nielen príbuzných, ale predovšetkým o štyri roky staršiu sestru Vieru, študentku medicíny. A medzi nimi bol a navždy ostal mimoriadne blízky vzťah. Právo v Prahe úspešne vyštudovala, ale nikdy sa mu nevenovala. „Nevydržala by som sedieť hodiny niekde v kancelárii, ani na žiadnom dlhom rokovaní či pojednávaní,“ tešila sa, že ju život napokon k ničomu takému nedonútil.

Sestra Viera v Prahe nielen vyštudovala mikrobiológiu, ale spoznala aj budúceho manžela a diplomata Pavla Hrmu. Nevedno prečo, keďže bola malé dievčatko, presne si pamätá na deň, keď sa Natália v Žiline narodila. „Svietilo slnko, poschádzali sa u nás viacerí príbuzní, niektorí až z Prahy. Debatovali medzi sebou a mňa až šokovalo, že to maličké plačúce bábätko si nik poriadne nevšimal. Ja som ju išla prvá utišovať,“ vrátila sa k 7. aprílu 1954.

Vzápätí sme poskočili o niekoľko rokov ďalej. „Nata bola mimoriadne poslušná a disciplinovaná. Na rozdiel odo mňa. Ja som bola akoby rebel, ale ona splnila všetky príkazy, napríklad našim rodičom nikdy neprotirečila,“ charakterizovala Viera svoju mladšiu sestru. Spomenula si aj na balík, ktorý ešte nestihli rodičia otvoriť, ale už ležal doma. Ona sa doň chcela počas ich neprítomnosti vďaka veľkej zvedavosti predsa len pozrieť, ale Nata jej v tom zabránila doslova vlastným telom. Na balík si sadla a zdôraznila, že rodičia im predsa jeho otvorenie nedovolili. Takisto si dobre

*Malička Natália v opatere staršej
i väčšej sestry Vierky v Prahe.*

*Rodičia Natálie Hejkovej v Oravskej Lesnej,
kde sa i spoznali.*

zapamätala, že mladšia sestra, na rozdiel od nej, bola pohybový talent.

Azda práve tu treba spomenúť, že ich otec sa narodil v Odese, keďže ich starý otec Jaroslav Hejk odišiel kedysi z Prahy za pracovnými povinnosťami do Ruska, kde si našiel v roku 1909 medzi tamojšími dievčatami manželku Veru, dovtedy Vojničovou. Ona sa po jeho smrti v Rostove na Done v roku 1919 ako vdova usadila v dedovom rodisku v Prahe aj s tromi deťmi. Medzi nimi bol aj Vsevolod, neskorší otec Viery a Natálie Hejkových. Ako stavebný inžinier, po absolvovaní ČVUT v Prahe, mal pracovné povinnosti aj na Slovensku. Vďaka nim si na Orave našiel manžel-

Sestry Natália (vľavo) a Viera u mamy Márie v Žiline.

*So sestrou Vierou (po vydaji Hrmovou) je neustále v úzkom kontakte.
Tu sú na nábreží Dunaja v Bratislave.*

Najbližší príbuzní Natálie Hejkovej. Sestra Viera jej manžel Pavel Hrmo na promócií ich syna, takisto Pavla, keď sa oficiálne stal fyzikom.

ku Máriu, mladú tamojšiu učiteľku. Plodom ich lásky boli dve vydarené a neskôr ozaj úspešné dcéry, ktoré vyrastali v Žiline.

Tam chodila z hlavného mesta Československa „bábuška“, čo je v ruštine babka, k rodine svojho syna. Vďaka nej sa Vierka a Natália prirodzeným spôsobom naučili už v útlom veku ruštinu. Nikdy netajili, že vyrastali aj v ruskojazyčnom prostredí.

NEOSLOVUJTE JU NATAŠA

Najmä ľudia, ktorí kdesi zachytili, že má aj ruské korene, neraz v dobrom úmysle zalichotiť, ju oslovili Nataša či Nataška. Nikdy jej to nebolo po vôli. „Meno som síce vraj dostala po ruskej pratete, ale tá neznášala, ak jej povedali Nataša. Páčilo sa jej iba Natalia, prípadne Nata, azda by prijala aj Natočka. Prenieslo sa to aj na mňa, nikdy som nemala rada, ak mi niekto povedal Nataša,“ vysvetlila Natália Hejková svoje odmietanie mena Nataša. Všetci, čo ju poznali a poznajú bližšie, jej tak nikdy nehovorili.

Potulky so sestrou v Bratislave, v pozadí je Michalská brána.

Karel Havlíček Borovský,
novinár a politik.

Ph. Dr. Miroslav Tyrš,
zakladateľ a duchovný vädca
„Sokola“.

JUDr. Jan Podlipný, pražský primátor
v letech devadesátých a později
první starosta České obce sokolské.

Z DOB SLÁVY ČAMARY *

Staré české přísloví správně radí: »jak je kraj, tak se stroj«, neboť kraj či v širším smyslu stát se časem mění ve svém vzhledu a tvaru. Ať jde o běžný oblek, či zvláštní jeho druh jako je úbor salonní, jímž je i naše čamara. — Kolébku čamary je Polsko a otcem jejím polský šupan, z něhož povstala. Tam se počala nosit v druhé půli XVIII. století. U nás zdomácněla o sto let později, od r. 1848, kdy tehdejší čeští vlastenci ji přijali jako kraj český, který se stal symbolem českého smýšlení. K jejímu rozšíření a oblíbení tenkrát ji napomohl v Praze konaný tehdy Slovanský sjezd. »Módni přehlídka« pro čamary se stala »Slavnostní přehlídka« na počest slovanských nosů, pořádaná v sobotu před bořím hodem svatočulským 10. června 1848 na Zofíně, jehož dnešní název »Slovanský ostrov« souvisí s touto pro tehdejší Prahu tak významnou společenskou událostí. Byl to reprezentační ples, který přiměl nejednoho českého vlastence, aby se na něm objevil v nové čamare. Na obrázcích z té doby vidíme v čamare i zástupce Poláků a Jihoslovánů, takže čamara nejen svým původem, ale i praktickým užitím stala se krojem slovanským. Také však ji podlehly i tehdejší stejnojmenné národní gardy, studentské legie, členů »Svornosti« a j. Její oděva je i na krajích sokolských, navršená r. 1862 Jos. Mamesem. Tehdy počala čamara nastupovati svou cestu do českého života společenského, neboť stávala již salonním úborem a pozvolna ustupovala ze všední každodenní potřeby. Doba jejího rozkvětu trvala až do první světové války. Jako jinde i u nás vynikaly osobnosti svým oděvem stávající se vzorem ostatním a tak hned r. 1848 vidíme novináře a politika Karla Havlíčka Borovského u slavnosti Petra Fastra, v letech šedesátých a později jsou to bratři MUDr. Eduard Grégr a JUDr. Julius Grégr, zakladatelé národní strany svobodomyšlné, zvané »mladočeské« a deníku »Národní listy«, jejich redaktoři JUDr. Karel Sladkovský a Josef Bažák, vädce dělnictva a studentstva, Ph. Dr. Miroslav Tyrš, zakladatel a duchovný vädca »Sokola«, rytíř vlastenecké vojny, vladetelce vojny, zamechaví národu svou bohatou knihovnou a průmyslové museum, spisovatelé Ad. Heyduk, Jan Neruda, Sv. Cech, spisovatel K. V. Rais a j., hudební skladatel Bedřich Smetana, v letech devadesátých a později pražský primátor a první starosta České obce sokolské JUDr. Jan Podlipný, publicista a politik Karel Stanislav Sokol, předák pokrokového hnutí JUC Antonín Čížek a j. — Doba po první světové válce na čamaru pozapomněla pod vlivy západnickými, které převládaly i v módě. Zato však synéři doba po druhé světové válce je jí přiznivější, neboť slovanská síla a slovanský duch svítěly a proto je na místě, aby se uplatnil i slovanský kraj. Doufáme, že čamara si najde u nás i u všech bratrských slovanských národů takové obliby, že se obnoví její stará sláva. Kéž se v ní zaskvěje již příštího roku na Slovanském sjezdu v Praze, který se bude konati k stému výročí prvního Slovanského sjezdu.

J. K. S.

* Náš milý článek o čamare vzbudil tak veliký zájem, že jsme se rozhodli informovati čtenáře o tom, kde byl její zrod, jak se u nás stala a kdo byli oni naši vlastenci, kteří ji nosili jako projev svého citění, vyvolávají si tuto jako slovanský oblek. Pozn. red. zruš.

Tělocvičná jednota »Sokol« dovršuje v únoru slavnost. O jejím významu národním netřeba se říkat. Po Práze první a nejvýznamnější jednota byla smíchovská, bořím doba tak početná, že postavila si dvě sokolovny, vznikla Sokola I. a II. Pro nás je pozoruhodná, že spoluzakladatelem Sokola I. z něhož vyšel čtenář zvláštní oznámení (také byl Vaníškovec, z nichž dr. Jindřich Vaníšek je tvůrcem nejvládnější státi sokolských), byl krejčí Dominik Heyk, jehož podobná zvířetka v sokolovně

Dominik Heyk.

Šport a Praha je takpovediac v koreňoch Natálie Hejkovej. Tu je dobový dokument, ktorý (dolu) dokazuje, že jej pradedo krajčír Dominik Heyk (áno, jej vtedajší predchodcovia si ešte nepísali Hejk, ale Heyk) bol v 19. storočí medzi zakladateľmi telocvičnej jednoty Sokol na Smíchove.

DO RUŽOMBERKA Z PRAŽSKÉHO KÚPALISKA

Vyrastala v Žiline. Odtiaľ išla študovať do Prahy. Potom na 25 rokov zakotvila v Ružomberku. „Nebolo to moje vysnívané mesto, ale veľmi rada naň spomínam. A nepríjemnosti z konca tamojšieho pôsobenia som už z mysle aj vytesnila,“ hovorila neraz po rokoch pri obzretí sa späť na ružomerský basketbal.

Jeho súčasťou sa stala viac-menej iba náhodou. Bol letný deň roku 1979, keď si aj s niekoľkými kamarátkami užívala voľné chvíle na kúpalisku Lhotka v Prahe. Od 2. januára toho istého roka mala za sebou štátnice na Právnickej fakulte UK, končilo sa jej štúdium, ešte ani jasne nevedela, kde a ako bude pokračovať. Samozrejme, najmä v basketbale, ale už aj s využitím svojho vzdelania. Vylúčené nebolo ani to, že ešte nejaký rok či dva pobudne v Prahe.

„Zrazu som počula z reproduktorov na kúpalisku svoje meno. Vraj ma niekto súrne hľadá a čaká pred vchodom. Keď to zopárkrát zaznelo znova, šla som sa pozrieť. Bol tam jeden postavou nízky a, guľatučký' človek a za ním šesťstotrinásťka, auto vtedajších papalášov po celej krajine. Samozrejme, bola som zvedavá o čo ide a pustili sme sa do reči,“ objasnila chvíle, ktoré výrazne zasiahli do jej mladého života.

Práve preberá diplom po skončení štúdia na Právnickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe.

Dozvedela sa, že prišiel za ňou riaditeľ učilišťa Severoslovenských celulózok a papierní (SCP) Rudolf Mičuda, v tom čase aj šéf basketbalu v meste, ktorý prežíval radostné chvíle. Tamojšie družstvo sa stalo víťazom Slovenskej národnej ligy (SNL) a funkcionári chceli vybudovať čo najsilnejší kolektív pre účasť v najvyššej čs. súťaži, prvej lige. Spomenutý Rudolf Mičuda dostal tip zo Svitú na Hejkovú. Tam žil aj pracoval jej bratranec Jozef Křč, riaditeľ tamojšieho učilišťa i basketbalový fanatik. Vedel, že Natália práve končí štúdium

v Prahe a celkom dobre hrá basketbal. Preto ju odporučil kolegovi do Ružomberka.

„Nedala som odpoveď hneď, keďže ma ponuka na prestup zaskočila. V Prahe sa mi páčilo, chcela som tam hrať basketbal i naďalej a nájsť si aj zamestnanie. Takúto

kombináciu mi však ponúkli z Ružomberka, ktorý navyše bol blízko môjho rodiska, kde žili obaja rodičia. Po niekoľkodňovej úvahe aj porade s blízkymi som napokon povedala Ružomberku, áno'. Na dva roky,' vrátila sa Natália k jednému z dôležitých rozhodnutí vo svojom živote. Napokon ostala v Ružomberku celé štvrtstoročie.

Hrdá, šťastná a čerstvá mladá právnička pred „svojou“ univerzitou.

TITUL (SOM) SI VYSEDELA NA LAVIČKE

Natália Hejková ako 18-ročná tínedžerka nešla do Prahy hrať basketbal. Po maturite v Žiline sa rozhodla študovať v Prahe, kde ju prijali na právnickú fakultu. Až potom si „spomenula“, že by si tam mohla zahrať i basketbal, ktorému sa už predtým doma venovala. „Bola som medzi juniorskými reprezentantkami Československa a práve vtedy sme mali jedno letné sústredenie. Vedúci nášho družstva Miroslav Škvor bol zhodou okolností v takej istej funkcii u žien Slavia VŠ Praha, ktorému som oznámila, že idem do Prahy študovať. Súčasne s mojím otvoreným záujmom ísť do toho vysokoškolského tímu to stačilo, aby som sa ocitla medzi zverenkami známeho trénera Jana Kargera,“ objasnila svoje športové začiatky v hlavnom meste.

Dalo by sa zveličovať, že tam hneď urobila diery do sveta, keďže sa v historických análoch dá nájsť zostava majstrovského družstva Slavia VŠ Praha zo sezóny 1972/1973. V zozname mien je totiž aj Hejková. „Ja som si ten titul vysedela na lavičke, takmer som nehrala,“ vrátila sa v spomienkach a nič neprikrášľovala. Úspešné družstvo na ihrisku dirigovala v tom čase oficiálne najlepšia basketbalistka Československa Milena Jindrová, ktorej hru Natália obdivovala. Na rozohrávačskom poste bola pred ňou aj Martina Babková, v tom čase takisto členka reprezentácie, ktorá patrila medzi najlepšie na svete a vôbec nebolo jednoduché sa do nej dostať vo vtedajšej konkurencii kvalitných hráčov.

*Takto hrala Natália Hejková basketbal
v drese Slavia VŠ Praha.*

Aha, v tomto roku som získala, presnejšie „vysedela“ titul majsterky Československa v družstve Slavia VŠ Praha, hovorí s úsmevom Natália Hejková.

Začínajúca študentka práva zo Žiliny mala vďaka svojej pohyblivosti a rýchlosti talent na tento šport. Nemenej dôležité bolo, že sa v ňom chcela uplatniť a dostať sa na úroveň skúsenejších spoluhráčok. „Po prvej, odsedenej sezóne som hrávala čoraz viac v kolektíve, ktorý patril nielen do československej špičky. Presadzovali sme sa aj na medzinárodnej scéne. Na zisku Pohára Liliany Ronchettiovej, čo bola druhá najvýznamnejšia klubová súťaž v Európe v ženskom basketbale, som už mala v sezóne 1975/1976 reálnu zásluhu,“ povedala Natália Hejková o svojej aktívnej basketbalovej kariére, v ktorej neskôr (od roku 1979) pokračovala v Ružomberku. A tam ju aj ukončila.

Nebola basketbalistka, ktorá by dávala veľa košov; jej prednosťou bola tvorivosť, prehľad v hre aj rýchlosť. Pripúšťa, že mohla pod košmi ako hráčka dosiahnuť viac, keby sa basketbalu ešte viac oddala. Isté však je, že do Ružomberka prišla ako posila, aby tamojší basketbal dosiahol na vyššie ciele. „Ja som začala Natáliu vnímať ako trinásťročná, keď som sa bola pozrieť na ligové zápasy žien. Uplynuli len tri ďalšie roky a sama som už bola v kádri žien. Odvtedy som ju spoznávala bližšie a výrazne. Mala som pred ňou veľký rešpekt, bola prirodzená vodkyňa s veľmi trefnými názormi na dianie na ihrisku, ale aj mimo neho, najmä v šatni,“ vyjadrila sa o nej výrazná osobnosť ružomerského, ale aj československého basketbalu Iveta Bieliková.

„Moje začiatky voči Natálii boli veľmi náročné. Nevedela som, či jej mám vykať, alebo tykať, nevedela som ako ju mám oslovovať. Takže na začiatku mojej kariéry

medzi ženami som sa jej niekedy mimo haly a ihriska doslova vyhýbala. Keď som ju uvidela na ulici a mala sa som sa s ňou priamo stretnúť, radšej som prešla na opačný chodník, aby som sa jej vyhla. Nevedela som totiž, ako sa jej mám pozdraviť. Cítila som voči nej veľký rešpekt,“ dodala úsmevnú skúsenosť športovkyňa, ktorá bola neskôr priam klenot medzi zverenkami Natálie Hejkovej v Ružomberku.

SPOMIENKY PO ROKOCH

VŠETKY SME SI VO VŠETKOM POMÁHALI

„Prežili sme štyri zaujímavé spoločné roky v Ružomberku, kam sme obe prišli ako posily aj s niekoľkými ďalšími dievčatami z iných tímov. Ako cezpoľné hráčky sme bývali v jednom dome, každá z nás mala k dispozícii byt. Natáliu chodili zo Žiliny navštevovať rodičia, aj tých som spoznala. Boli a zostali sme nadlho dobré kamarátky, rozumeli sme si aj na ihrisku, boli sme ozaj dobrý a súdržný kolektív. Všetky sme si vo všetkom pomáhali, jedna na druhú sme sa vždy mohli spoľahnúť.“

Nataša Lichnerová-Dekanová

*bývalá úspešná čs. reprezentantka z Bratislavy,
členka Siene slávy slovenského basketbalu*

SPOMIENKY PO ROKOCH

VERILA SI A VEDELA, ČO CHCE

„Natáliu celé desaťročia sledujem. Niekedy to bolo len nepriamo, ale často aj priamo. Stále totiž chodím v Prahe do hľadiska na ženský basketbal, konkrétne na zápasy žien USK. Do nášho družstva Slavia VŠ prišla ako začínajúca študentka so smelou ambíciou zahrať si basketbal práve medzi nami, keďže sme boli vysokoškolský kolektív. Rýchlo medzi nás, zapadla, svižne sa všetko učila i naučila. A čoraz viac hrala. Chápala basketbal, premýšľala o ňom. Verila si a vedela, čo chce. Mala v sebe prirodzené vodcovstvo. Nikdy za mladi nehovorila o tom, že chce byť trénerka, ale nečudujem sa, že sa ňou úspešne stala. Nasledujúce roky ukázali, že na takúto životnú rolu mala veľký talent.“

Alena Spejchalová

*od Natálie Hejkovej o osem rokov staršia basketbalistka, 145-násobná
reprezentantka Československa, do roku 1976 spoluhráčka v Slavii VŠ Praha*

SPOMIENKY PO ROKOCH

JEDNA Z NAJVÄČŠÍCH LEGIEND SPOMEDZI NÁS

Už som bola ligová basketbalistka v KpS Brno, keď som v septembri 1974 prišla študovať do Prahy a stala sa hráčkou tímu VŠ Praha. Natália ma hneď upútala predovšetkým dlhými takmer ryšavými vlasmi, ktoré jej siahali takmer po pás. Pravda, onedlho svoj účes výrazne zmenila na oveľa kratší. Ako študentky a basketbalistky sme bývali v rovnakých internátoch na Strahove, stali sa z nás blízke kamarátky. Až natoľko, že Nata bola i na mojej svadbe v Bardejove, čo bolo z Prahy dosť ďaleko pre iné spoluhráčky. Spolu sme prežívali veľký spoločný úspech v roku 1976, keď sme sa s „véeškou“ stali víťazkami Pohára Ronchettiovej, čo bola vtedy druhá najvýznamnejšia klubová súťaž v Európe.

Nata bola výborná rýchla hráčka, dobre jej to na ihrisku myslelo, bola a stále ostala múdra. My Češky, teda ja skôr Moraváčka, sme videli Slovenky vždy ako vrtké basketbalistky, čo na ňu presne pasovalo. Dá sa povedať, že s ňou udržujem desiatky rokov kontakt, v určitom čase iba sporadický, inokedy intenzívnejší, podľa okolností, ktoré nám život priniesol.

Viem však, že keď sa moja dcéra Alexandra dostala v Hejkovej ére do kádra Ružomberka, Natália sa až dodatočne dozvedela, kto je Saškina mama. Nerobila som jej totiž žiadnu protekciu, a keďže dcéra mala priezvisko Ciulisová, takmer nik, okrem blízkych známych, ju so mnou nespájal.

Veľmi ma potešila pozvánka do Prahy v roku 2016 na oslavy triumfu v Pohári Ronchettiovej po štyridsiatich rokoch. Až na dve chýbajúce dievčatá, sme sa všetky ďalšie zišli, takisto tam bol náš bývalý tréner Jan Karger, krásne sme si zaspomínali. Bolo lichotivé, že o nás hovorili ako legendách, pričom Natália sa stala jednou z najväčších legiend. Veď pri tomto jubileu ju mohli v Prahe oslavovať nielen ako bývalú úspešnú hráčku, ale už ako mimoriadne úspešnú trénerku s euroligovým titulom aj pre družstvo USK.

Keď sme v Prahe chodili do školy a spolu hrali basketbal, predpokladala som, že z nej bude šikovná právnička. Preslávila sa však inde, vo výchove a trénovaní basketbalistiek, tomu obetovala aj svoj osobný život. Som rada, že sme niekoľko rokov prežili spoločne, že je pre mňa stále blízka osoba.

Jaroslava Dugas Rubická

v prvých rokoch športovej kariéry známa ako Hromková, od roku 1980 ligová hráčka i obyvateľka Prešova, v tomto meste neskôr vysokoškolská pedagogička a basketbalová trénerka.

V kolektíve basketbalistiek pražskej Slavie VŠ je Natália Hejková v dolnom rade celkom vpravo. Blondína v hornom rade je Jaroslava Rubická, ktorá do tejto ►

knihy poskytla Spomienku po rokoch o svojej bývalej spoluhráčke.

Natália Hejková (v strede) pózuje s Alenou Hibšovou (vľavo) a Annou Součkovou-Kozmanovou, spoluhráčkami v Slavii VŠ Praha.